

Kommissionens arbetsprogram 2018

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 7 november 2017 att ge bl.a. justitiekottet tillfälle att yttra sig över Europeiska kommissionens arbetsprogram 2018 (KOM(2017) 650) inklusive bilagor, i de delar det berör respektive utskotts beredningsområde. Utskottet lämnar i yttrandet övergripande synpunkter på kommissionens arbetsprogram i de delar som berör justitiekottets beredningsområde. Dessa delar finns främst under rubriken Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende.

I yttrandet finns tre avvikande meningar (SD, V, L och -).

Utskottets överväganden

Bakgrund

Varje år presenterar kommissionen ett arbetsprogram med sina politiska prioriteringar för det kommande året, och arbetsprogrammet för 2018 lades fram den 24 oktober 2017.

Utrikesutskottet beslutade den 7 november att bl.a. ge justitie-utskottet tillfälle att senast den 21 november 2017 yttra sig över de delar i arbetsprogrammet som berör respektive utskotts beredningsområde.

Kommissionens arbetsprogram

Allmänt

Kommissionens arbetsprogram för 2018 består av två delar. Den första delen består av 15 initiativ som ska presenteras före maj 2018 för att det ska finnas tillräckligt med tid för rådet och Europaparlamentet att anta förslagen före nästa Europaparlamentsval 2019. Den andra delen består av mer långsiktiga förslag med tidshorizonten 2025 och med ett EU med 27 medlemsstater i åtanke.

Kommissionens arbetsprogram för 2018 har underrubriken Ett mer enat, starkare och mer demokratiskt EU. I programmet beskriver kommissionen inledningsvis hur EU tydligt håller på att återhämta sig och att förtroendet och tilliten till EU återvänder. Kommissionens arbetsprogram för 2018 ska hjälpa EU att hålla rätt spår genom att fortsätta ge resultat och följa EU:s positiva agenda, och det ska enligt kommissionen bidra till att EU kan koncentrera sig på de stora frågorna där europeiska insatser tillför ett tydligt och påvisbart mervärde.

Kommissionen har redan lagt fram över 80 procent av de förslag som behövs för att färdigställa bl.a. säkerhetsunionen, så tonvikten bör nu ligga på att förslag omsätts i lagstiftning och att lagstiftning omsätts i praktiken.

Kommissionen kommer att arbeta enligt de tio prioriteringar som lades fram i början av mandatperioden. Arbetsprogrammets åtgärder är uppställda utifrån dessa.

1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar
2. En sammankopplad digital marknad
3. En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimat-politik
4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas
5. Ett djupare, mer rättvist EMU
6. Handel: En balanserad och progressiv handelspolitik för att styra globaliseringen
7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende
8. Mot en ny migrationspolitik
9. En starkare global aktör

10. En union i demokratisk förändring.

De frågor som rör justitieutskottets beredningsområde finns framför allt under rubrik 7 – Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende.

Arbetsprogrammet består i sin helhet av ett meddelande och fem bilagor. I bilaga 1 listas nya initiativ som kommissionen åtar sig att ha genomfört före slutet av 2018. I bilaga 2 finns en förteckning över befintlig lagstiftning som ska ses över för att uppdateras och förbättras (s.k. Refitinitiativ). I bilaga 3 redogörs för ett antal förslag som är under behandling och som enligt kommissionen bör prioriteras i lagstiftningsprocessen. I bilaga 4 redovisas förslag som är under behandling men som ska dras tillbaka eftersom de av olika anledningar blivit inaktuella. Slutligen finns i bilaga 5 en förteckning över föråldrad lagstiftning som ska upphävas.

Justitieutskottets beredningsområde

Av de 26 nya initiativen är 2 inom justitieutskottets område. De handlar om att färdigställa säkerhetsunionen och om nya uppgifter för den nya europeiska åklagarmyndigheten (initiativ med sikte på 2025). Initiativet om säkerhetsunionen innehåller fyra olika förslag: genom-förandet av säkerhetsunionens agenda och framsteg i kampen mot terrorism (förslag om kompatibilitet mellan EU:s informationssystem för säkerhet, gräns- och migrationshantering), förslag om bättre gränsöverskridande tillgång för brottsbekämpande myndigheter till elektroniska bevis, Refit-översyn av förordningen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer samt initiativ för att brottsbekämpande myndigheter ska få lättare tillgång till och användning av finansuppgifter.

Initiativet om nya uppgifter för den nya europeiska åklagarmyndigheten innehåller ett meddelande om att eventuellt utöka den nya europeiska åklagarmyndighetens uppgifter till bekämpning av terrorism enligt artikel 86.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Kommissionen menar att ett starkt EU också måste kunna skydda sina medborgare och se till att terrorister ställs inför rätta. Därför vill man utöka den europeiska åklagarmyndighetens uppgifter till bekämpning av terrorism, och kommissionen räknar med att göra det före det särskilda säkerhetstoppmötet i Wien i september 2018.

Utöver dessa nämns också förslag om en eventuell lagstiftning för att kunna ta bort terrorrelaterat innehåll på nätet, förslag om datalagring och förslag om datasamarbete med Japan.

I bilaga 2 redovisar kommissionen den lagstiftning man avser att se över. Av de tolv initiativen rör två justitieutskottet, nämligen initiativet till lagstiftning om säkrare id-kort och uppehållshandlingar för EU-medborgare och anhöriga till dem som inte är EU-medborgare samt en översyn av förslaget till rådets direktiv om ersättning av beslutet om provisoriska resehandlingar.

Kommissionen redogör i bilaga 3 för de förslag som är under behandling och som man anser bör prioriteras. Åtta av förslagen rör justitieutskottets område.

1. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/794 och (EU) 2016/1624, (KOM(2016) 731),
2. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer för att komplettera och stödja det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris-TCN-systemet) och om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 (KOM(2017) 344),
3. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa, om ändring av förordning (EG) nr 1987/2006 och rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av förordning (EU) nr 1077/2011 (KOM(2017) 352),
4. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och förverkande (KOM(2016) 819),
5. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/399 vad gäller bestämmelserna om tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna (KOM(2017) 571),
6. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (KOM(2016) 881),
7. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller och om ändring av förordning (EU) nr 515/2014 samt upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 (KOM(2016) 882),
8. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring av förordning (EU) nr 515/2014 och om upphävande av förordning (EG) nr 1986/2006, rådets beslut 2007/533/RIF och kommissionens beslut 2010/261/EU (KOM(2016) 883).

För att rådet och Europaparlamentet ska kunna koncentrera sig på de verkligt väsentliga förslagen avser kommissionen att dra tillbaka ett antal förslag som

har blivit inaktuella eller inte längre är ändamålsenliga. Inget av de förslagen berör justitieutskottets beredningsområde.

Ett förslag som kommissionen däremot har för avsikt att dra tillbaka är beslutet om en gemensam åtgärd (98/699/RIF) om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott. Åtgärden har i sin helhet ersatts av direktiv (2014/42/EU) om frysning och förverkande av hjälpmedel vid vinning av brott, för alla medlemsstater som deltar i direktivet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är positivt att kommissionen uttrycker en ambition att prioritera att redan lagda förslag omsätts i lagstiftning och att lagstiftning omsätts i praktiken. Detsamma gäller kommissionens ambition att prioritera satsningar på de stora frågorna där europeiska insatser kan ge en tydlig och påvisbar utdelning.

Utskottet står även fast vid sin tidigare uttalade ståndpunkt (se bl.a. ytr. 2016/17:JuU5y) att kommissionen bör lägga större vikt vid att analysera den gällande lagstiftningen när ny lagstiftning förbereds. I synnerhet när det gäller ny straffrättslig lagstiftning på EU-nivå ska sådan tas fram endast om det står klart att det bidrar med ett betydande mervärde.

Utskottet är kritiskt till förslaget om att den nya europeiska åklagarmyndigheten ska få utökade uppgifter som inkluderar terrorismbekämpning. Utskottet anser i likhet med tidigare ytr. 2016/17:JuUy5, att terrorism är ett nationellt och globalt hot mot allas säkerhet och det demokratiska samhället. Arbetet med att förebygga och bekämpa terrorism måste därför bedrivas på alla nivåer och bygga på demokratiska och rättssäkra grunder. Detta arbete bör enligt utskottet i sin helhet bedrivas på en bredare bas än genom den europeiska åklagarmyndigheten, inte minst mot bakgrund av att ett flertal medlemsländer inte deltar i samarbetet. För att kunna uppnå resultat är det viktigt att arbetet mot terrorism inte bara har ett starkt stöd från alla medlemsländer utan att alla medlemsländer också fullt ut deltar i detta arbete. Om man överlämnar delar av arbetet mot terrorism till den nya europeiska åklagarmyndigheten, ett samarbete som flera länder inte deltar i, finns det en risk för att arbetet med terrorismbekämpning kommer att bli lidande. Utskottet kommer att få skäl att återkomma när kommissionen presenterat de nya förslagen.

Utskottet ser positivt på kommissionens ambition att färdigställa säkerhetsunionen. Ett flertal av de förslag som berör justitieutskottets beredningsområde är förslag till åtgärder mot terrorism. Som anförts anser utskottet att arbetet med att förebygga och bekämpa terrorism måste bedrivas på alla nivåer och bygga på demokratiska och rättvisa grunder. Utskottet vill framhålla att det är viktigt med en balans mellan insatserna mot terrorism och respekten för de grundläggande fri- och rättigheterna. Detta gäller även för de

prioriterade förslagen om ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd samt översynen av Schengens informationssystem.

Ett förslag som kommissionen vill prioritera är förslaget om att inrätta av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som har uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare och statslösa personer för att komplettera och stödja det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris-TCN). Även om förslaget kompletterar 2016 års direktivförslag och ersätter det endast när det gäller den tekniska lösningen (för sökning och identifiering av vilken eller vilka medlemsstater som har uppgifter om fällande domar mot tredjelandsmedborgare) vill utskottet framföra att det är viktigt att lagring och utbyte av personuppgifter görs med respekt för den personliga integriteten. Som utskottet också tidigare framfört (yttr. 2016/17:JuU5y) är det i grund och botten ett bra förslag för att eftersträva alla människors likhet inför lagen.

Ett annat förslag som kommissionen vill prioritera är förslaget om ändring av bestämmelserna om tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna. Regeringens uppfattning är att det är positivt att kommissionen har gjort en översyn av förslaget så att vi får ett regelverk som överensstämmer med dagens verklighet. Regeringen anser också, mot bakgrund av att det är varje medlemsstats ansvar att upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten, att berörda medlemsstater ska ges större inflytande i förfarandet. Utskottet delar regeringens ståndpunkt (se prot. 2017/18:6 § 4).

Avslutningsvis har utskottet inga invändningar mot kommissionens förslag som ska dras tillbaka eller redan har dragits tillbaka.

Stockholm den 16 november 2017

På justitieutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Mats Pertoft (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Martinen (SD), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S), Rickard Nordin (C), Yasmine Posio Nilsson (V), Patrick Reslow (-), Robert Hannah (L) och Gustaf Lantz (S).

Avvikande meningar

Kommissionens arbetsprogram 2018

Adam Marttinen (SD) och Patrick Reslow (-) anför:

Vad avser kommissionens engagemang för Schengensystemet är det, mot bakgrund av att det är varje medlemsstats ansvar att upprätthålla lag och ordning samt skydda den nationella säkerheten, nödvändigt att det även råder en suverän beslutsrätt över gränskontrollerna.

När det gäller den nya europeiska åklagarmyndigheten, är en utökning av dess uppgifter ett tydligt steg mot att ge mer makt till EU på bekostnad av medlemsstaternas suveräna självbestämmande. Den utvecklingen avvisas bestämt.

Kommissionens arbetsprogram 2018

Yasmine Posio Nilsson (V) anför:

Som tidigare har framförts så delar Vänsterpartiet inte regeringens och utskottets positiva inställning till förslaget om ändring vad gäller bestämmelserna om tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna. Frågan är alltså ur flera perspektiv problematisk, inte minst avseende vilka effekter regleringen kan ha för asylrätten. I grunden är det dessutom en fråga som medlemsstaterna helt själva bör bestämma över.

Kommissionens arbetsprogram 2018

Roger Haddad (L) anför:

Det är positivt att den europeiska åklagarmyndigheten föreslås få utökade uppgifter i form av terrorismbekämpning. Sverige bör aktivt delta i arbetet för att utveckla och intensifiera arbetet även på åklagarsidan, inte minst när det gäller den grova organiserade brottsligheten och arbetet mot terrorism.